

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 27 januari 2014 inzake de instroom technische studies hoger onderwijs (Kamerstuk 32 637, nr. 116).

De voorzitter van de commissie
Wolbert

Adjunct-griffier van de commissie
Klapwijk

I.	Vragen en opmerkingen uit de fracties	2
	1. Algemeen	2
	2. Instroom eerstejaars studenten in technische opleidingen	2
	3. Numeri fixi	3
II.	Reactie van de Minister	4

I. Vragen en opmerkingen uit de fracties

1. Algemeen

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister en zien aanleiding tot het stellen van de volgende vragen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met instemming kennisgenomen van de brief van de Minister, waarin zij de instroomcijfers van technische studies in het hoger onderwijs met de Kamer deelt. De stijging van de instroom laat zien dat het Techniekpact en de brede aandacht voor technisch onderwijs zijn vruchten begint af te werpen.

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister en hebben nog de volgende vragen.

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister en hebben een aantal vragen en opmerkingen.

2. Instroom eerstejaars studenten in technische opleidingen

De leden van de VVD-fractie merken op dat het Techniekpact mede beoogt het aantal studenten dat afstudeert aan een technische opleiding te verhogen. De verhoogde instroom is dan ook een positieve ontwikkeling. Over het rendement van de technische studenten wordt niet gerept. Kan de Minister daar nog op ingaan? Tevens vragen deze leden naar voorbeelden van de wijze waarop het bedrijfsleven en universiteiten samenwerken om afgestudeerde technici voor het vakgebied te behouden.

De leden van de PvdA-fractie stellen vast dat voor de technische bacheloropleidingen aan een universiteit zowel in absolute als in relatieve zin sprake is van een stijging van het aantal inschrijvingen. Het percentage jongeren dat besluit zich in te schrijven voor een technische bacheloropleiding aan de universiteit is ten opzichte van andere studies toegenomen, tot tevredenheid van deze leden. Procentueel gezien is echter het aantal jongeren dat is begonnen met een technische bacheloropleiding aan een hogeschool nauwelijks gestegen. Klopt deze vaststelling? En zo ja, hoe wil de Minister ook in het hoger beroepsonderwijs er zorg voor dragen dat het relatieve aantal instromers in technische opleidingen de komende jaren zal toenemen, zo informeren deze leden.

Daarnaast vragen de genoemde leden welke inspanningen er worden gedaan om er zorg voor te dragen dat meer jongeren die een technische opleiding hebben afgerond ook daadwerkelijk kiezen voor een baan binnen de technische sector. Kan de Minister inzichtelijk maken op welke wijze werkgevers en onderwijsinstellingen hier zorg voor proberen te dragen, zo vragen zij.

De leden van de D66-fractie constateren dat het aantal eerstejaarsstudenten dat zich inschrijft voor technische bacheloropleidingen voor het studiejaar 2013/2014 aan de universiteiten met 12% en aan de hogescholen met 7% is toegenomen. Aankomende studenten zijn de

afgelopen jaren gemotiveerd voor technische opleidingen en juist nu meer studenten zich inschrijven voor technische opleidingen wordt deze positieve ontwikkeling niet ondersteund en verder aangemoedigd, maar is men voornemers numeri fixi bij verschillende technische opleidingen in te voeren. Nu er eindelijk bètasucces is, wordt het een halt toegevoerd. De genoemde leden zijn van mening dat hier sprake is van tegenstrijdige signalen. Kan de Minister ingaan op de logica van deze tegenstrijdige signalen? Hoe verklaart de Minister de geschetste tegenstelling en wat is het effect op studenten die een technische opleiding willen kiezen, zo willen deze leden weten.

3. Numeri fixi

De leden van de VVD-fractie lezen in de huidige brief over het instellen van numeri fixi dat er nu een numerus fixus is aangemeld voor een aantal extra studies. Dit jaar heft alleen Twente een numerus fixus op, die voor de opleiding creatieve technologie. Dat lijkt niet geheel in lijn met de uitspraken van de Minister in het AO¹ Techniepact², waar zij stelde dat de studentenaantallen niet al te veel zouden stijgen. In de brief wordt niets gemeld over het aantal te verwachten inschrijvingen van volgend jaar. Ook wordt er geen langeretermijnprognose gegeven over de aantallen inschrijvingen die de Minister de komende jaren verwacht.

De genoemde leden merken op dat de universiteiten de reden voor de relatief grote stijging van de studentenaantallen van technische studies zouden onderzoeken. Daar staat niets over in de brief. Graag vernemen deze leden een reactie van de Minister.

De leden van deze fractie vragen wat de Minister gaat doen om voor de groeiende studentaantallen voldoende plek te waarborgen. Als aan de ene zijde het kabinet investeert en stimuleert dat studenten voor technische richtingen kiezen, terwijl aan de andere zijde er onvoldoende plaats is, is het dweilen met de kraan open. Kan de Minister aangeven wat zij voornemens is te doen op de korte, middellange en lange termijn om te voorkomen dat het instellen van numeri fixi er in komende jaren toe leidt dat studenten die een technische opleiding willen doen niet worden toegelaten, zo vragen deze leden.

De leden van de PvdA-fractie betreuren het feit dat jongeren nu worden geconfronteerd met numeri fixi voor technische opleidingen. Hiermee komt het toelatingsrecht van deze jongeren in het gedrang, zo oordelen deze leden. Wel kunnen zij begrip opbrengen voor het feit dat op dit moment, door toegenomen instroom in technische studies, de kwaliteit van het onderwijs in het gedrang dreigt te komen. Wel horen deze leden graag van de Minister hoeveel studenten door de numeri fixi voor technische studies nu niet de opleiding van hun eerste keuze hebben kunnen volgen. Daarnaast vragen de leden of er op de middellange termijn sprake zal zijn dan wel blijven van een capaciteitstekort met betrekking tot de technische studies in het hoger onderwijs. Zo ja, op welke wijze kan de Minister bijdragen aan het vergroten van de capaciteit van technische studies, zodat in de toekomst iedere jongere die bewust een keuze maakt voor een technische opleiding ook daadwerkelijk kan starten met dit type opleiding, zo vragen deze leden.

De leden van de SP-fractie merken op dat het kabinet een einde wil maken aan de bestaande centrale lotingsprocedure bij opleidingen met numerus fixus. Gaan de genoemde technische opleidingen via centrale loting of via een alternatieve wijze studenten selecteren? In het geval van een alternatief, op welke wijze gaan deze opleidingen de selectie vormgeven?

¹ AO: algemeen overleg

² Verslag AO Techniepact, 5 sep. 2013; Kamerstuk 32 637, nr. 80

De genoemde leden vragen of de Minister de voorgestelde procedure wenselijk vindt. Zo ja, zou zij dat kunnen toelichten? Zo nee, gaat zij hierover in gesprek met de opleidingen, zo informeren deze leden. De leden van deze fractie vragen of er inmiddels meer bekend is over alternatieven waarmee opleidingen in plaats van de centrale lotingsprocedure kunnen selecteren. Op welke termijn en via welke procedure wordt de centrale lotingsprocedure afgeschaft? Op welke termijn kan de Tweede Kamer uitgewerkte alternatieve voorstellen tegemoet zien, zo vragen zij.

De leden van de D66-fractie hebben vragen over de noodzaak van numerus fixi voor technische opleidingen. Een numerus fixus kan om twee redenen ingesteld worden. Allereerst omdat er een beperkt aantal stage- en opleidingsplaatsen beschikbaar is. Ten tweede omdat er een overschot dreigt in een bepaalde sector van de arbeidsmarkt. Van beide is in het technische domein duidelijk geen sprake. Er wordt vervolgens geredeneerd vanuit het behoud voor de kwaliteit. Er wordt verondersteld dat het toelaten van te veel studenten nadelige gevolgen kan hebben voor de kwaliteit van de opleiding. De leden delen de mening dat kwaliteit leidend moet zijn in de afweging, maar zijn tevens van mening dat het bieden van voldoende kwaliteit ook samenhangt met afdoende budgetten. Zij stellen zelfs dat de kwaliteit van de genoemde opleidingen niet in het gedrang hoeft te komen zolang er voldoende budget is. Kan de Minister ingaan op deze redenering, zo vragen de genoemde leden. En kan de Minister in dit antwoord ook de samenhang met bekostigingssystematieken meenemen, zo vragen zij.

Tot slot vragen de leden van deze fractie hoe de Minister in de toekomst wil omgaan met de numerus fixus bij technische studies. Zij vragen of de Minister de mening deelt dat een numerus fixus bij technische studies onwenselijk is en daarom voorkomen dient te worden.

II. Reactie van de Minister